Dat *wanbeleid* kan uit allerlei hoeken komen.

Het kan zijn wanbeleid in het gezin, wanbeleid van de Diaconie zelve, en wanbeleid bij het regelen van de politieke en sociale verhoudingen.

Er is wanbeleid *in het gezin*, als een leven boven zijn krachten een eerst uit eigen middelen levend gezin in armoede stort. Menschen die of rijk of bemiddeld of althans niet onvermogend zijn geweest, en nu arm zijn geworden door roekelooze speculatie, door slecht financieren, door te leven van den hoogen boom, door niet te denken aan den kwaden dag die komen kan, ze bestaan.

Er is wanbeleid bij *de Diaconie zelve*, indien er ondoordacht gesteund, zoo er zonder deugdelijk overleg geholpen, zonder afdoend onderzoek gegeven werd.

Maar ook er is wanbeleid in *de politieke en sociale verhoudingen*, indien het algemeen beleid van zaken tot noodzakelijk gevolg heeft, om duizenden bij duizenden tot den bedelstaf te brengen.

Alleen dat *derde* soort wanbeleid komt hier ter sprake.

Italië heeft door zijn verbond met Duitschland, en zijn breuke met Frankrijk den socialen welstand derwijs doen achteruitgaan, dat de gewone bronnen van inkomsten almeer droog liepen, en ten slotte wanhoop het volk tot opstand uitdreef.

In Ierland is door Engelands wanbeheer de volksnood zoo bitterbang geworden, dat honger half de bevolking over den Oceaan dreef.

In Duitschland daarentegen is door de maatregelen van Overheidswege genomen welvaart onder alle rangen en standen der bevolking verspreid, het leven verhoogd, en de armoede van den ouden dag afgewend.

Reeds uit deze drie voorbeelden blijkt, dat een Regeering, o, zoo veel doen kan, om de bronnen van welwaart óf te stoppen of te doen vloeien, en hierdoor het pauperisme te kweeken of te stuiten.

Onder dit verband nu dient ook de quaestie van het *Ouderdomspensioen* voor den minderen man te worden bezien.

De Diaconie mag er geen vrede mee hebben, dat ten slotte zoogoed als heel de werkende stand, op zestig- à zeventigjarigen leeftijd, haar ten laste komt.

Er dient onderzocht, of dit kwaad zijn oorzaak vindt in natuurlijke of in onnatuurlijke toestanden. En indien het laatste, dan is het de roeping voor de Diaconie, ten ernstigste bij de Hooge Overheid op wegneming van dezen misstand aan te dringen, en ontheffing te zoeken van den last, die door de schuld van den Staat, verkeerdelijk op haar drukt.

Voor Kootwijks Scholen.

Ingekomen en in hartelijken dank ontvangen, bij Ds. HOUTZAGERS: Van den heer M. S. te Renkum *f* 10; van L. M. Soesterberg *f* 2.

Ingekomen bij den heer J. IJSEBRAND: Nog aan Uniegiften *f* 51.30.

Bij den heer H. HULLEMAN: Namens de kerk te Naaldwijk, door den heer Nic. Roem *f* 10; van den heer L. G. Richter te Winterswijk *f* 1.

In hartelijken dank ontvangen.

D. HULLEMAN,
Kootwijk. *Penningmeester.*

Uit de Pers.

Naar aanleiding van het te niet doen der kerkelijke verbrokkeling te Apeldoorn schrijft Ds. Sikkel in *Hollands Kerkblad:*

Apeldoorns Gereformeerde Kerken kwamen tot ineensmelting.

Dat is een teeken van leven en gezondheid.

En we verheugen ons dan ook hartelijk over dit feit. Er gaat een stille dankzegging op uit de harten van hen, die onze Gereformeerde Kerken liefhebben, en die een geopend oog bezitten voor het belang van het leven dier Kerken in onzen tijd, zoo dikwijls ze hooren of lezen van het totstandkomen der ineensmelting in een der plaatsen, waar de eenheid nog toeven bleef.

Waar men nog twee is, kunnen velen niet getooven, dat de eenheid, wier plichtmatigheid zij erkennen, zulk een begeerlijke en goede zaak is. Ach! er zijn toch zooveel moeilijkheden, zooveel bezwaren. Zij zullen toch zooveel missen, als ze één zijn. Zij zullen toch zooveel moeten verdragen. Er zal zooveel te schikken en te plooien zijn. De oude gezelligheid zal weg zijn; de oude warmte ook; en eenigermate het oude onderling vertrouwen. En de twee stroomen zullen toch ieder hun eigen weg gaan. Ieder zal bij zijn oude leeraars blijven kerken en aan zijn oude gebouw gebonden blijven. Men zal last van elkaer hebben, al wil men dat niet. En zooveel meer. O zooveel meer

Altemaal herseuschimmen.

Integendeel, er komt door de ineensmelting een vernuiming, een verfrissching, een verrijking, waar men tevoren geen begrip van heeft.

In de twee stroomingen werkte de Heere onderscheidenheid van gaven, die men, waar de liefde woont, pas recht leert kennen en waardeeren bij ineenvloeiing.

Toen schrijver dezes naar Amsterdam geroepen was, verzon de leugen zooveel kwaads, ook over de ineensmelting en woeien zoo booze geruchten uit, dat het wel een dwaasheid leek, op die roeping in te gaan.

Maar wie Gods ordinantie en belofte voor zijn Gemeente kent, die gelooft, dat Gods Woord waarachtig is, en dat de broeders elkander lief hebben, achtende de een den ander uitnemender dan zichzelven. Als we voor het Woord Gods maar buigen, en voor de kwade tong het oor sluiten.

En wat moet dan nu van den toestand in de Hoofdstad gezegd worden?

Zeker, elk der twee Kerken had haar gebreken; in zulk een breeden kring schuilt heel wat, dat anders moest zijn. Maar dat is in de kleinere kringen naar verhouding niet beter.

De hartelijke gemeenschap der broeders en zusters, over en weer in de bediening des Woords en der sacramenten, de ontmoeting en samenwerking in kerkeraad en allerlei corporaties, in allerlei kring en op allerlei wijze is echter, voor wie de gemeenschap mint boven de eenzelvigheid, thans reeds in de Hoofdstad een teeken der eere voor de Gereformeerde Kerk, een teeken van de Gemeente des Heeren naar het Woord Gods.

Men ziet geen tweeheid, geen partijdigheid; men gevoelt niets, dat naar de ééne of naar de andere zijde dringt of tegenhoudt; men ondervindt niets, dat de broedelijke liefde krenkt.

Wel is er een zekere ijver, om het rechte spoor te houden, die bij ieder in eigen kleur en taal uitkomt. Maar ook daarin kunt gij niet de voorkeur geven aan den één of den ander, zoo gij u in partijdigen zin de vroegere A of B tot toetssteen woudt nemen.

Neen, maar gij hoort, dat de meerzijdigheid aan het woord is; gij ziet, dat de hand en de voet beide tot hun recht komen; dat de broeders voor elkaer tot een zegen zijn. Gij ontvangt wat, dat gij mistet. Gij vindt wat, dat gij zóó niet kendet. Gij wordt verruimd in uw blik, in uw leven, in uw eigen arbeid. De hope bekoort u, dat zelfs in zoo groote Kerk, als die der Hoofdstad, de waarheid der Schrift bevestiging zal vinden, dat zij in eenheid *bloeien* zal; dat de liefde daar zal wonen als in haar huis; dat zij zich zal openbaren als één lichaam, in al de functien van zijn leven, in de harmonie van zijn leden en krachten, in het bewustzijn van zijn taak, — één heilige tempel in den Heere, een heilig priesterdom.

Zeker, gewichtig, zwaar is de taak van den Dienst des Woords; zwaarder bij de meerdere veelvoudigheid van het leven en de toestanden der Kerk. Omvangrijk is de taak van den Kerkeraad, die voor heel den bouw en gang, leiding en gemeenschap der Kerk in haar eenheid verantwoordelijk is. Maar de breedere kring houdt van die taak niet terug, brengt die juist meer onder de aandacht, dringt er been. En de onderscheidenheid der gaven prikkelt hier juist meer tot alzijdigheid dan tot eenzijdigheid. Zij biedt onderlinge ondersteuning; zij verrijkt ook in de ambtsbediening. Hoe dichter Dienaren des Woords, Opzieners en Diakenen elkaer naderen, ambtelijk naderen, hun hart, hun ijver, hun liefde voor den ambtelijken dienst in de Kerk des Heeren voor elkaer ontsluiten, — hoe meer hun besef voor de zaak en de taak, die hun heilig is, zich opent, ze verjongen; er schiet nieuwe kracht in hun optreden; ze worden in hun ijver voor Gods Huis met versche olie overgoten. Een zelfgenoegzaam en eigenzinnig man, die liefst geen levensvernieuwing ziet, mag in zulk een gemeenschap zich minder gevoelen en naar een *»eigen"* kerk hunkeren. Maar zulk een mist ook, wat noodig is, om een leidsman van *Gods* Kerk te zijn, om de *Stad Gods* te bouwen. Voor den ambtelijken dienst in den zin van Efese 4 is hij de man niet.

O, hoe komt alles met Gods Woord overeen! Wat krijgt dat Woord Gods gelijk, ook in de ineensmelting der Kerk tegen het geroep van alle vleesch in. Wat gaan we veilig, zoo we voor al dat vleeschelijke geroep het oor sluiten en de zelfgenoegzaamheid, die altijd weer voldaan wil zijn, of er bij neer gaat zitten, de deur wijzen; om ons te geven onder het Woord Gods.

Ook hier moet gewis de ineengesmolten Kerk aan een gevaar weerstand bieden.

Over de tweeheid heeft het Woord gezegepraald. Maar nu kan zorg voor rust de volle *doorwerking* van het leven en de gaven, die de Heere aan de ééne en aan de andere zijde geschonken heeft, en die bepaald ook in de onderscheiden ambten en werkzaamheden schuilen, tegenhouden. Het leven der Kerk kan zoo beneden zijn recht en waarde blijven. In den geregelden gang van de Diensten, waarin ieder dan maar naar eigen oordeel doet, kan verzuimd worden de beekjes te brengen tot de rivier, die de Stad Gods moet verblijden

Ook kan in zorg voor eigen kring en in tevredenheid met den rustigen gang, het venster naar buiten, de roeping om het *volk* tot het Woord te trekken en de Kerk in het volk tot haar roeping en recht te brengen, worden achteruitgedrongen. De conscientie zou daardoor afgestompt worden op dit punt Het uittrekken van Gods volk met het Woord des Heeren, om de overwinning in eigen volk en stad, en onder de Heidenen of Mohammedanen en Joden, zou daardoor niet vorderen. De grootere kring kan zich sluiten en genieten in haar levensterking.

Maar ook hier kan juist de breedere gemeenschap den Dienst des Woords tot de wacht roepen. Ook hier kan de zuivere Pijl des Woords in breederen kring treffen. En dat Woord zal altoos weer nieuwe »onmogelijkheden" van den Heere ons voorleggen en opleggen. Dat Woord overwint altoos weer in den gesloten kring, en trekt des Heeren legerschare met het blinkende zwaard uit de stallingen, om met de waarheid het *leven* op te vorderen.

Is het te veel, wanneer een Gereformeerde Kerk om het *volk* roept? Mag ze tevreden zijn, zoo bij het verkondigen van Gods Woord in een afgepast gebouw de dunne rijtjes »bezet" zijn? O, zoo zij immers Kerk van Christus is, zoo zij immers het Woord dient, zoo haar openbare samenkomsten immers niet het optreden van »een man" beteekenen, maar de *ontsluiting van Gods Woord*, — dan moet zij wel zuchten, dat de Baruin des Woords het *volk* bereike *en stad of dorp* beroere, waar de Heere zijn volk vergadert.

Kan dat niet meer?

Waarom niet? Zijn de menschen geen menschen? Is de Heere veranderd? Is het Woord een ander dan voorheen?

O, indien het niet kan, waarom niet? Dan ligt het aan de Kerk, dan ligt het aan ons? In elk geval de Heere wil er om gebeden zijn. Hij wil, dat wij het zoeken. Dat we tot onze roeping als Kerk komen, — de ambtsdragers voorop, — tot onze roeping, om Gods Woord uit te roepen voor heel het leven, en daarom voor heel het volk.

Telkens weer brengt de Heere zijn Gemeente voor zeeën en rivieren, altoos nieuwe; zij moet er door; en zij kan niet. Maar het Woord is waarachtig; en zoo zij buigt op het Woord, *gaat* zij er door.

Dat besef is in de ineengesmolten Kerk niet minder dan in de gedeelde. Integendeel. Het leeft op. Het waakt op Al zegt het vleesch met den glimlach, die u als de doodsteek in de beenderen wil dringen: »onmogelijk!"

Naamt gij de proef, en voegt gij man voor man en hoofd voor hoofd, ambtsdragers en lidmaten, of ze de ineensmelting weer zouden willen missen, of ze zich niet met wie van hun keus zijn, liever tot eigen kring zouden willen vormen, — we maken ons sterk, dat gij, zelfs in de Hoofdstad zoo goed als niemand zoudt vinden, die zulk een verlangen openbaarde.

Waarom toeft men dan elders nog? Waarom laat men den schoonen tijd voorbijgaan, waar elke dag, die de eenheid verhaast, slechts winst is?

Ongemeen heeft ons Apeldoorns schoone eenheidsdag verblijd. Wierd overal, waar de bergtop nog duister bleef, het vreugdevuur van de eenheid toch spoedig ontstoken!

Eindelijk toch!

Overal is de eenheid der Kerk de *eerste* voorwaarde van haar openbaring in kracht

Zij is het *beginsel* van het kerkelijk leven, dat zich aan den Heere overgeeft.

Deze toon sticht, en prikkelt tegelijk de conscientie der nog gedeelde broederen.

Natuurlijk is het denkbeeld van meer parochiale indeeling der ééne kerk hiermede in niets geoordeeld.

Officieele Berichten.

Kort Verslag der vergadering van de Classis Apeldoorn 8 Nov. te Apeldoorn.

Bij de rondvraag naar art. 41 D. K. O. deelen Apeldoorn A en B mede, dat daar de ineensmelting tot stand kwam, en overleggen de concept-acte, die straks behandeld zal worden.

Voorst deelt mede, dat door 't wegblijven van 3 kerkeraadsleden, de kerkeraadsvergaderingen ongeregeld gaan, en de tucht moeilijk wordt, en vraagt hulp, naar aanleiding eener ingezonden missive.

Na discussie over wat voorrang eischt in behandeling, laat de voorzitter eerst alle ingekomen stukken lezen, waarbij 3 missives uit Voorst, kennisgeving der Generale Synode van Groningen van Aug. ll. dat afgewezen zijn *a.* een protest van Apeldoorn A tegen intrekking van de classisbijdrage voor 't emeritaatspensioen. *b.* een bezwaarschrift van M. A. Keller, tegen handelingen van den kerkeraad Apeldoorn A.

Bij de behandeling der Subsidieaanvragen wordt uitgemaakt, dat elke kerk (behalve Kootwijk) die jaarlijks herhalen moet. Daar, door de vervulling van Epe, *f* 100 méér noodig is, en Beekbergen *f* 25 meer vraagt, zouden de uitgaven tot *f* 425 moeten stijgen. Na breede bespreking en vele voorstellen, wordt *f* 400 vastgesteld, waarbij Beekbergen nadrukkelijk opkwam voor de roeping om ook zwakkere kerken in staat te stellen een eigen dienaar te hebben.

Een aanklacht van Ds. Gangel tegen handelingen van visitatoren te Voorst, wordt door hem teruggenomen op veler aandrang, mits er eene nieuwe commissie heenga. Deze deputaten, die in opdracht krijgen, na de aanvankelijke verzoening ook tot samenwerking te manen, worden gekozen, nadat met meerderheid was uitgemaakt, dat er één visitator toebehooren zal. Aangewezen wordt daartoe Ds. van Schelven en voorts Ds. Bajema en Ds. Moet. De behandeling van 't Concept-Huishoudelijk Reglement wordt uitgesteld.

Op een schrijven van deputaten der Classis Zutphen, om samenwerking ter uitzending van een missionair-dienaar naar midden Java, wordt aangemerkt, dat de finantieele zwakheid dezer en van meer Classes, wel samenwerking eischt van heel de provincie. Nochtans wordt, mits de classis geheel vrij blijve, Ds. Vonkenberg aangewezen voor samensprekingen met andere Classes deputaten. De afgev. v. Kootwijk verlof gekregen hebbend om te vertrekken, komt de concept-acte tot ineensmelting der kerken Apeldoorn A en B in behandeling. Opgemerkt wordt dat aan de stukken ontbreekt de goedkeuring der gemeente, maar de afgev. verzekeren dat die is verleend, en zij oordeelen, dat hiervan geen officieel bescheid noodig was, en de vraag maar was, of de Classis in deze acte iets oordeelt in strijd met de kerkenorde en Synodale bepalingen.

Dat de gelijkmaking der tractementen ontbreekt, wordt als bezwaar geopperd, en in strijd met Art. 17 D. K. O. Daar de tijd tekort is om hierop in te gaan, vanwege de reisgelegenheden der afgevaardigden, en Apeldoorn A. en B. het betreuren zouden als deze zaak moest verdaagd worden tot een volgende vergadering, stelt de voorzitter voor bij acclamatie de goedkeuring te verleenen, wat dan ook geschiedde met den wensch, dat de getroffen vereeniging dezer kerken ook in de practijk blijke hoe lang zoo meer eene geestelijke samenbinding te zijn, om krachtig te worden in den Heere en tot bevordering van zijn Koninkrijk.

Aan de Gereformeerde Kerken.

Deputaten voor de Correspondentie met de Hooge Overheid zien zich geroepen om, *ingevolge een besluit van de jongste Generale Synode*, de aandacht van de *Kerkeraden* te vestigen op de *Algemeene Volks-telling*, die bij den uitgang van dit jaar overal in ons land zal worden gehouden.

Daar zijn verschillende redenen, welke wij thans niet behoeven te noemen, maar die, naar het oordeel van de Generale Synode, het hoogst gewenscht en noodig doen achten, dat *alle leden* en *doopleden onzer Kerken*, hetzij zij hoofden van gezinnen of alleen wonende personen zijn, zoo voor zich als voor de hunnen in de stukken voor de Volks-telling *duidelijk invullen, dat zij behooren tot* DE GEREFORMEERDE KERK. Alamede, dat, zoo ze door de beambten de stukken laten invullen, zij zich wel verzekeren, dat deze werkelijk den naam *„Gereformeerde Kerk"* invullen.

In streken, waar, zooals bijv. in Noord-Brabant, de Hervormde Kerk soms ook Gereformeerde Kerk genoemd wordt, is het zelfs gewenscht, dat men invult of laat invullen:

„Gereformeerde, maar niet Hervormde, Kerk."

De Generale Synode dringt er ten zeerste op aan, dat *elke Kerkeraad*, op de hem gepast voorkomende wijze, *al de leden* en *de doopleden* zijner Kerk, even vóór Nieuwjaar, *ernstig aan hunne roeping in dezen zal herinneren.*

Namens Deputaten voornoemd,

Kampen, 25 Novr. '99. M. NOORDTZIJ, *Secretaris.*

DEP. CORR. M/D H. OVERHEID.

Aan de Geref. Kerken.

Dezer dagen ontving ik van het *Gouvernement der Zuid-Afrikaansche Republiek* een ambtelijk schrijven, dat ik hiermede ter kennis van al de Kerken breng.

Het bevat een woord namens *ZHE den Staatspresident* dier Republiek, in antwoord op het telegram van deelneming en zegenbede, Hem en zijn volk door de Generale Synode van Groningen toegezonden.

Om een bij kortheid van telegram mogelijk misverstand over de afzendster te voorkomen, had de Praeses mij verzocht mijn naam er onder te plaatsen.

Kampen, 2 Oct. '99. M. NOORDTZIJ.

„Departement van Buitenlandsche Zaken
Gouvernements-Kantoor,
Pretoria, 30 *Augustus* 1899.

Hooggeleerde Heer!

Ik heb de eer, in opdracht van ZijnHoogEdele den Staatspresident, de ontvangst te erkennen van Uw telegram van den 16 dezer, waarin Gij namens de Gereformeerde Synode in Nederland deze Regeering en het volk van dezen Staat deelneming betuigt in deze moeielijke tijden.

Zijn HoogEdele heeft met groote ingenomenheid van den inhoud van Uw kabeltelegram kennis genomen en verzoekt U zijn bijzonderen dank over te brengen aan de Synode voor de door haar betoonde sympathie.

Ik heb de eer te zijn,

Uw Hooggel.'s dienstw. dienaar,
Voor Staatssecretaris,
JOUBY.

Onder-Staatssecretaris, Buitenlandsche Zaken."

Den Hooggel. Heer Professor Noordtzij,
Groningen (Nederland.)

Buitenland.

Engeland. Uitingen omtrent en den Transvaalschen oorlog.

Het spreekt wel van zelf dat wij de Engelsche Christelijke bladen die wij in handen krijgen met belangstelling lezen om te vernemen welk oordeel men in Christelijke kringen heeft omtrent den Transvaalschen oorlog. Het doet ons goed te kunnen constateeren dat er Engelsche bladen zijn die de banier van den Christus ontplooien en die het nationale gevoel weten tot zwijgen te brengen om slechts te vragen naar recht.

De *Independent* dringt er op aan dat men den waren staat der partijen in Zuid-Afrika zal leeren kennen. Sommigen weten iets daaromtrent uit een of ander reisverhaal; maar de „blauw-boeken" die sedert vijftien jaren uitgegeven worden, moest men nauwkeurig onderzoeken. De „blauw-boeken" zijn de diplomatieke bescheiden, die gepubliceerd worden wanneer de een of andere quaestie is afgehandeld. Zij die in Engeland de aanstaande verkiezingen te leiden hebben, moesten vooral van die diplomatieke stukken kennis nemen.

Een groot rechterlijk onderzoek moest van den oorlog het einde zijn, sedert het er het begin niet van was. De conscientie der natie is niet op haar gemak. Is er een Achan in het politieke kamp en een gouden tong begraven onder zijn tent? Indien dit aldus is, dan moet hij voor den dag gebracht worden. Godvreezende mannen en vrouwen gaan verkeeren in bitterheid des geestes, niet zoozeer om den oorlog alswel om de vrees dat hij geheel had vermeden kunnen worden. Wij zien met verwondering en diepen afkeer Cecil Rhodes champagne drinkende met zijn vrienden te Kimberley, en Jameson en Willoughby het krijgsrumoer te Ladysmith beluisterende.

Hoe is het dat dezen mannen toegestaan wordt om op dat terrein te zijn! Het doet het vermoeden rijzen, dat de zonde van het scheppen van een „Chartered Company" (van welke Jameson's inval uitging) nog aan de deur ligt. Het was een van die misdaden die „blunders" zijn, en die altijd weder naar huis terugkeeren om te „roesten"

Ons dunkt dit getuigenis van een Engelschman, dat gegeven wordt onder den indruk van de nederlagen die bij Ladysmith geleden werden, zegt veel. Laat er ons aan toevoegen dat ook de bekende W. T. Stead, redacteur van het alom verspreide tijdschrift *de Review of Reviews*, in zijn catechismus over de Transvaalsche quaestie, het ontstaan van den oorlog toeschrijft aan domheid die voortdurend blunders maakt, slordig wanbeheer, domme onbestendigheid en voortdurende kwade trouw.

Gedurende zijn verblijf te 's Hage tijdens de vredes-conferentie heeft de heer W. T. Stead niet aldus over de zaak gedacht, hij liet zich althans geheel anders uit; doch het blijkt dat hij door nauwkeurig onderzoek gekomen is tot de bovenstaande overtuiging, die niet vleiend is voor de leidslieden van het volk waartoe hij behoort.

N.-Amerika. Eene nieuwe secte?

In de *Hope* treedt Dr. Steffens op tegen de Anti-varkensvleesch Godsdienst van de secte die zich „de Christelijk Katholieke" kerk noemt en zekeren heer Dowies tot leider heeft. Eerst verklaarde deze Dowies dat men tot de Christelijke Katholieke kerk kon behooren, wanneer men belijdt een Christen te zijn, die bekend is met het werk des Heiligen Geestes in het hart van den zondaar. Doch nu blijkt het uit een artikel van Dr. Steffens dat, wil men gaan wonen in Dowies Zion, men geen varkensvleesch mag eten! Het eten van varkensvleesch is in Dowies' kerk verboden, niet omdat het minder goed is voor de gezondheid, maar omdat men meent dat het *zonde* is. In zijn *Zion Tabernacle* sprak Dowies den 21sten Mei van dit jaar: Ik dank God dat Zion het woord zal brengen tot alle natiën, dat God de Almachtige gesproken heeft aangaande de vervloekte vuile zwijnen.

Maar daarbij blijft het niet. Dowies is in de leer gegaan bij de oude Perzen en heeft de Zend-Avesta, hun heilig boek leeren bewonderen. Omtrent dit boek schrijft Dowies: „Vooral trok iets uit het inleidend gedeelte mijn aandacht, waardoor ik aangezet werd de inhoudsopgave over te zien. Toen ik de plaats gevonden had, waarnaar ik zocht, las ik voort en voort tot mijn volkomen verbazing. Indien de Zend-Avesta op mijn lippen gelegd was, en ik had dat gedeelte dat ik gelezen had uitgesproken als eene „Goddelijke genezing Preek", gij zoudt geen onderscheid opgemerkt hebben.

De geduchte haat van de goede Godheid tegen ziekte en onreinheid en de verklaring, dat de eenige weg tot genezing voor het menschdom was door het Heilige Woord van den eeuwigen God (d. i. den Perzischen God Ormudz), werden daar geleerd als wij het hier doen.

Ook de Vendidad, een der heilige geschriften der Hindoe's slaat op hetzelfde aanbeeld. Terwijl Dowies de christelijke kerken „afvallig" noemt, toont hij zich een geestverwant van het Parsisme en van het Hindoisme!

Het schijnt wel, dat in Amerika op godsdienstig terrein schier alles mogelijk is. Het gemis van catechetisch onderwijs in de meeste kerken draagt daarvan naar onze meening voor een groot deel de schuld.

Het is echter zeer de vraag of wij de zich noemende „Katholieke Christelijke kerk" kunnen houden voor een *secte* en daardoor voor een deel van de Kerk des Heeren.

WINCKEL.

Voor Kinderen.

OP EEN GEVAARLIJK PAD.

XI.

Nu moet ge weten, dat in dien tijd de Catechismus-vragen nog veelal in de kerk door de kinderen werden beantwoord. De dominee op den preekstoel staande, deed de vraag, en de jongelui, beneden zittende, gaven beurt om beurt antwoord. De gewoonte heeft nog zeer lang stand gehouden. Na het overhooren werd dan over den Catechismus gepredikt. Maar ge begrijpt, hoe lastig en hinderlijk het was, als in de kerk, voor de ooren van allen, de leerling haperde en bleef steken. Dat wilde Geertje nog al eens overkomen, tot groote ergernis en schaamte van de juffrouw, die altijd trouw meeging. Doch als zij er het meisje over bestrafte was 't antwoord: „'t Zijn ook zulke rare woorden."

Maar de koster die, schoon hij als Menuist geen Catechismus had geleerd, toch wel begreep waar het eigenlijk in zat, sprak: „Hoor eens meidlief! Vader Cats zegt:

Het leeren moet niet sijn gedwonghen,
De lust moet sitten in de jongen."

Geertje echter had eindelijk eens vrij bits geantwoord: „Ja maar, ik ben ook geen jongen." Dat was nu zeker heel waar, en toch bewees het, dunkt mij, juist, dat de goede koster gelijk had.

Eenige jaren waren voorbijgegaan, jaren waarin veel was gebeurd, doch 't meeste niet naar het uitwendige zichtbaar. In 't huisgezin van den koster was 't vooral aan de kinderen merkbaar, dat de jaren voortspoeden. Huibert de zoon was thans zeventien jaar oud, Koosje de dochter bijna twintig. De school bestond nog altijd, en werd nu door de vrouw en de dochter des huizes beide bestuurd. Aan leerlingen ontbrak het in deze volkrijke buurt voortdurend niet. En dat was gelukkig, wijl de koster, al bleef hij zijn vele beroepen uitoefenen, toch gelijk hij zelf zei „voelde dat hij ouder werd" en in elk geval niet meer zoo voort kon als vroeger. Huibert hielp natuurlijk vader zooveel hij vermocht. Want in dien tijd was het nog niet zooals veelal tegenwoordig, dat de jongelingen als heeren rondwandelen, terwijl vader en moeder bijna armoe lijden. Doch veel kon Huibert die bij 't leerlooien was, niet doen. Vader zei dan ook wijselijk: Leer uw vak in den grond; dan kunt ge naderhand goed uw brood verdienen en behoeft niet als ik allerlei baantjes te hebben, zoodat men nooit rust heeft."

„Maar vader", vroeg Huibert eens, „waarom hebt u dan geen vak geleerd?"

„Ja, jongen," zei de vader, „dat hebben mijn ouders verzuimd. Doch de Heere heeft toch voor mij gezorgd." Wat vader liever niet vertelde was, dat die ouders, wijl zij een zeer oneenig leven leidden, hun kinderen niet behoorlijk hadden verzorgd. Zoo had vader in zijn jonge jaren zelf maar moeten zien, hoe hij er kwam, en dit had tengevolge gehad dat hij steeds daar ging, waar hem 't meest werd betaald, niet waar hij 't meest leerde. Op later leeftijd kende bij dus veel menschen, kende hij „van alles," maar kende hij geen ambacht. Gelijk hij zeide, had de Heere God gezorgd dat het hem aan niets ontbrak. Toch wist hij zelf al te goed, dat zulk een weg als hij uit nood had bewandeld, niet de begeerlijkste is. En we gelooven dat de lezer die soms lust mocht gevoelen den lateren koster in zijn omzwervingen na te volgen — zulke jongelui zijn er wel tegenwoordig — van hem leeren zullen, dat het verkeerd uitkomt. De Schrift spreekt van een „bestendig wezen." Maar iemand die op zijn zestiende jaar al zooveel ambachten, beroepen en betrekkingen heeft gehad, als hij jaren telt, heeft van dat bestendige al zeer weinig, en aan zijn welwezen is zeer te twijfelen.

Maar waar was Geertje? zult gij vragen. Geertje was bij haar pleegouders noch zelfs op heel de Anjeliersgracht meer te vinden. „Ze zit in Utrecht" zou de juffrouw gezegd hebben, als ge 't haar gevraagd had. En hoe dat kwam zal ik u vertellen.

Gelijk ik een vorig maal zei, had de wijnhuisjuffrouw het meisje zeer vriendelijk verzorgd, en te verstaan gegeven, dat zij haar „met alle liefde" nog eens bij haar ontvangen zou. De koster was daar, zooals we zagen, en om goede redenen minder op gesteld. Doch Geertje had, zelfs bij al de gedachten die haar over haar vader vervulden, toch die woorden van de juffrouw goed verstaan, en hen onthouden ook. Zij moest erkennen, dat de vrouw uit het kroegje — vrouw Peters heette zij in de buurt — heel vriendelijk voor haar was geweest en dat was iets wat op Geertje altijd diepen indruk maakte.

Nu wist zij, dat haar pleegouders liefst met de kroeg en de bewoners er van niets hadden te maken, doch Geertje vond dat eigenlijk niet aardig, nu zij gezien had wat goede menschen daar toch woonden. Vroeger was zij altijd bang geweest in een wijnhuis te komen, en de koster noemde zulke plaatsen dan ook vaak woningen des Satans. Doch nu ze er eenmaal in was geweest vond Geertje het in zoo'n huis toch niet zoo erg. Wat steekt er eigenlijk voor kwaad in, dat ik de juffrouw eens een enkelen keer opzoek, dacht zij. 't Is zoo'n vriendelijk mensch. Brandewijn drinken doe ik toch niet, en met al die mannen beneden heb ik niets te doen. Ik moet er maar eens heengaan.

Op een namiddag, toen zij eens uitging, begaf Geertje zich naar het Fransche pad. 't Was daar op dien tijd van den dag niet zoo heel druk, en toen zij door de geopende deur van het kroegje naar binnen zag, bespeurde zij, dat er slechts een enkel bezoeker was. Toch dorst zij niet binnengaan en wandelde voorbij het huis. Bezijden liep een gang of steegje, en Geertje zag dat daar een deur was, die zeker ook toegang tot het huis gaf. Zij herinnerde zich nu ook, dat zij die deur was uitgekomen, toen zij met haar pleegvader het huis verliet. Zoo op de hoogte gesteld besloot zij — 't was nu wat laat geworden — een andermaal het voorgenomen bezoek te brengen.

AAN VRAGERS.

Onze lezer W. M. te T. U. vraagt:

1°. Zou het lekken van de zweren van Lazarus door de honden een leniging of verzachting van Lazarus smarten zijn geweest?

2°. In Markus 14:41 zegt de Heere tegen Zijne discipelen:

„Slaapt nu voort, en rust: het is genoeg, de ure is gekomen; ziet, de Zoon des menschen wordt overgeleverd in de handen der zondaren."

En in vers 42: „Staat op, laat ons gaan" enz. Hoe moet ik „slaapt nu voort" en „staat op" overeen brengen?

1. De eerste vraag zouden we liefst bevestigend beantwoorden. De menschen bewezen Lazarus weinig vriendschap. Doch de honden, die vooral in 't Oosten rondzwerven om de brokken op te eten die op straat liggen, kwamen bij den bedelaar en deden wat de menschen niet deden.

En wordt echter ook wel een andere verklaring van deze woorden gegeven.

2. De woorden in vs. 41 „Slaapt nu voort en rust" zijn op te vatten als een bestraffing.

De Heere Christus had zijn discipelen vaak slapend gevonden en zegt als berispend: De ure is nu gekomen: nu *moet* ge wel waken, al wilt ge slapen. Sommigen lezen dan ook de eerste uitdrukking als stond er: „Kunt ge nu nog slapen en rusten?" Uit vs. 42 blijkt duidelijk wat de Heere werkelijk van hen verlangde.

CORRESPONDENTIE.

K. D. te W. Vriendelijk dank voor uw schrijven, waarmee u er evenmin „bekaaid" afkomt als wij. Zoo helpt de een den ander. Uw naam was ons volstrekt niet onbekend; des te aangenamer het schrijven.

HOOGENBIRK.